

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 15.12.2015
Deres ref.: 15/4145-
Vår ref.: 2015/11841 JONNYRSU

Høring om endringer i universitets- og høyskoleloven

Universitetet i Oslo (UiO) viser til brev fra Kunnskapsdepartementet 16. september 2015 om høring om endringer i universitets- og høyskoleloven. Høringen har blitt forelagt fakultetene og sentrene som del av den interne høringsprosessen, og Studentparlamentet er gitt anledning til å uttale seg.

Når det gjelder endring av NOKUTs akkrediterings- og tilsynsmodell, er vi svært skeptiske til enkelte av forslagene. Dette gjelder særlig endringene knyttet til NOKUTs sykliske tilsyn, som foreslås rettet mot institusjonenes helhetlige kvalitetsarbeid. UiO mener at NOKUT med denne endringen gis myndighet som står i en reell fare for å komme i konflikt med det ansvaret og den autonomien som er tillagt institusjonene (jfr. lovens § 1-5).

NOKUT gis en rolle i å følge opp institusjonenes «helhetlige kvalitetsarbeid i praksis», med vekt blant annet på studentens læringsutbytte. Dette vil dels kunne lede til en form for standardisering der kvalitetsbegrepet, av hensyn til muligheten for å gjennomføre et tilsyn, ikke knyttes til programmenes faglige profil, forskningsorientering og kontekstuelle forhold. Dette kan videre bety at det man fra et faglig ståsted ser som vesentlig i kvalitetsarbeid ikke gis betydning i det tilsynet som utføres av NOKUT. Like alvorlig er at begrepet «helhetlig kvalitetsarbeid» ikke er klart definert i loven (det er et åpent spørsmål om det over hodet lar seg gjøre innenfor rammen av en lovtekst), og at det dermed ikke vil være forutsigbart for institusjonene hva begrepet vil omfatte.

UiO mener som en konklusjon at dagens lovtekst, § 1-6 og § 2-1 tredje ledd hvor tilsynsarbeidet er knyttet til institusjonenes system for kvalitetssikring, bør opprettholdes uforandret. For de øvrige punktene har vi bare mindre innspill og forslag til justeringer av lovteksten.

1. Vitnemålsbank

Vi støtter forslaget og har ingen merknader til den foreslåtte lovteksten utover at det i § 4-13 (1) bør hete «samt *for* tidsbegrenset» og i 4-13 (3) må hete «uavhengig *av* om.»

Forfalskede vitnemål og karakterutskrifter er et internasjonalt problem. Departementet bør vurdere å knytte vitnemålsbanken opp mot de tilsvarende internasjonale tjenestene som finnes i dag.

Universitetsdirektøren
Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo

Telefon: 22 85 63 01
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

2. Klageordning for SIUs tildelingsvedtak

Departementet mener at det lave omfanget av klager gjør det uhensiktsmessig med et eget klageorgan. Vi mener at en grunn til få klager kan være vanskene med å vite hvem klageinstansen er, og hvordan man kan klage. Med en formalisert klageadgang der også skjønnsutøvelsen kan påklages, anser vi det som mest hensiktsmessig med et fast klageorgan for en ventelig øket saksmengde.

3. NOKUTs akkrediterings- og tilsynsmodell

Tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid

I høringsnotatet framgår det at man med «kvalitetsarbeid» mener «kvalitetssikringssystemet, bruken av dette, og i hvilken grad arbeidet bidrar til økt kvalitet på studieprogrammene slik at studentene lærer mer». Men dette er nettopp det som NOKUT fører tilsyn med i dag etter gjeldende lov og forskrifter: at institusjonene har et skriftlig tilgjengelig system, at det brukes som beskrevet, og at systemet er egnet til å fremskaffe funn som inngår i grunnlaget for vedtak om bedre studiekvalitet. Vi ser derfor ingen grunn til å ta ordet «kvalitetsarbeid» i bruk hvis det skal bety det samme som i dag ligger «kvalitetssikringssystem» slik NOKUT allerede har operasjonalisert det i sine tilsyn.

Tas ordet «kvalitetsarbeid» likevel i bruk, må det defineres i loven da institusjonene selv kan oppfatte kvalitetsarbeid svært vidt: fra arbeidslivsarrangementer til kampanjer for å øke utreise-tallene. Det kan ikke være slik at NOKUT kan føre tilsyn med alt en institusjon selv kaller kvalitetsarbeid. Det må derfor være forutsigbart for institusjonene hva slags kvalitetsarbeid det er NOKUT har rett til å føre tilsyn med, siden konsekvensene av manglende godkjenning er store.

I § 1-6 (1) bør nåværende lovs «tilfredsstillende» fjernes når det nå føyes til en forklaring på hva som er tilfredsstillende. Vi foreslår følgende endring med formuleringer som NOKUT selv bruker¹:

§ 1-6 (1) Universiteter og høyskoler skal ha et *internt system for kvalitetssikring som er egnet til å avdekke sviktende kvalitet i utdanningene, og som sikrer kontinuerlige forbedringer i studietilbudene.*

I § 2-1 (3) undrer vi oss også over forslaget om at «NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes kvalitetsarbeid og med institusjoner og eksisterende studietilbud.» På side 7 i høringsnotatet står det at NOKUT fører to typer tilsyn, men her kan det se ut til at det er tre typer tilsyn med institusjoner som den tredje, nye typen. Skal NOKUT føre tilsyn med institusjonene som sådan, forutsetter dette langt tydeligere forarbeider enn i høringsnotatet og krever en oppveing mot lærestedenes lovfestede autonomi. Vi foreslår at setningen skal lyde slik:

NOKUT skal føre tilsyn med institusjonenes kvalitetssystem og *med institusjonenes eksisterende studietilbud.*

§ 3-3 (4) foreslår vi i tråd med våre forslag ovenfor at skal lyde:

Fullmakter etter første og annet ledd kan trekkes tilbake av departementet dersom institusjonene ikke har *et internt system for kvalitetssikring som er egnet til å avdekke sviktende kvalitet i utdanningene, og som sikrer kontinuerlige forbedringer i studietilbudene.*

Tilsyn med studietilbud

Departementet ønsker mer systematisk sammenlikning av utdanningskvalitet som et virkemiddel for økt kvalitet. Dette foregår i dag både uformelt og gjennom ulike undersøkelser og evalueringer, og alle fagmiljøer er opptatt av hvem de konkurrerer med om de beste studentene. UiO mener at dette like gjerne kan føre til standardisering, noe som gir mindre mangfold og valgmuligheter for studentene. Både formelt og reelt må institusjonene ha handlingsrom til å utvikle porteføljen sin i tråd med forskningsporteføljen og de didaktiske behovene og utfordringene ved hver institusjon.

Departementet foreslår en bestemmelse i loven om at alle studietilbud skal være i tråd med det nasjonale kvalifikasjonsrammeverket. NOKUT har nylig gjennomført en evaluering som peker på sentrale utfordringer med rammeverket slik det er utformet og brukes i dag. Det er blant annet uklart hva det vil si «å være i tråd med» rammeverket. Dette punktet i lovforslaget bør utsettes til etter at evalueringen er fulgt opp.

I § 3-1 (1) foreslås setningen «Ved akkreditering av studietilbud fra nye tilbydere må studietilbudet minst føre til bachelorgrad.» i en paragraf som ellers definerer akkreditering. For å klargjøre at dette ikke gjelder universitetenes selvakkreditering av årstudier, foreslår vi at setningen enten flyttes eller endres slik:

Ved *NOKUTs* akkreditering av studietilbud fra nye tilbydere må studietilbudet minst føre til bachelorgrad.

Presisering av selvakkrediteringsretten

I § 3-1 (3) foreslås setningen «Institusjonenes akkrediteringer skal bygge på standarder og kriterier som nevnt i første ledd og skal være dokumentert.» Slik den står nå, er setningen uheldig utformet språklig: «og skal være» bør endres til «, og dette skal være». Det er også uklart hva som ligger i «dokumentert»: dokumentert for hvem ved hvilken anledning? Vi foreslår derfor slik endring som overensstemmer med forklaringen i høringsnotatet:

Institusjonenes akkrediteringer skal bygge på standarder og kriterier som nevnt i første ledd, *og dette skal være dokumentert når nye studietilbud etableres.*

Forskriftshjemmel

Som en konsekvens av endringsforslagene tidligere i denne uttalelsen, bør formuleringen «og kvalitetsarbeid» tas ut av den foreslåtte § 2-1 niende ledd, første avsnitt, bokstav a.

4. Klagefrist ved forprøver

Vi støtter forslaget, men har merknader til den foreslåtte lovteksten i §§ 5-2 (1) og 5-3 (5). Formuleringen «ved ikke bestått forprøve» er ikke tilstrekkelig for å knytte bestemmelsen kun til forprøver som bruker vurderingsuttrykket bestått/ikke bestått. Det er vanlig å bruke «ikke bestått» også når resultatet er F slik uh-loven selv gjør det i § 3-9 (6) med formuleringen «en gradert skala med fem trinn fra A til E for bestått og F for ikke bestått». Vi foreslår i stedet i begge paragrafer ordlyden: «ved forprøver der vurderingsuttrykket er bestått/ikke bestått.»

Med hilsen

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Hanna Ekeli
konst. avdelingsdirektør

Saksbehandler:

Jonny Roar Sundnes

+4722857198, j.r.sundnes@admin.uio.no

<http://www.nokut.no/no/Universitet-og-hoyskoler/Kvalitetssikring-og--utvikling/Evaluering-av-system-for-kvalitetssikring/>